

EXPUNERE DE MOTIVE

Minoritatea națională română din Serbia păstrează în cadrul comunității sale nealterată identitatea națională, religia ortodoxă, limba română, conștiința, cultura și tradițiile românești. Din punct de vedere istoric, românii din Serbia au locuit din cele mai vechi timpuri Valea Timocului și Voievodina, păstrând aceleași tradiții precum românii din celelalte regiuni istorice românești. Originea lor română este incontestabilă precum și relația constantă cu românii nord dunăreni.

Statul român, la sfârșitul secolului al XIX-lea, a sprijinit financiar și logistic comunitățile balcanice, recunoscându-le importanța și legătura indisolubilă cu România. Aceste ajutoare au continuat până la începutul celui de-al doilea război mondial, oprindu-se odată cu începutul conflagrației mondiale și cu instaurarea regimurilor comuniste în ambele țări, România și Serbia.

În tot acest timp, biserica a avut un rol fundamental în preservarea valorilor, limbii și tradițiilor române. De cele mai multe ori, în cadrul lăcașelor de cult românești, românii din Serbia au avut acces la învățătură în limba română, valorile culturale și tradițiile românești fiind duse mai departe din generație în generație fie în familie, fie datorită contribuției bisericii.

Lipsa unui învățământ în limba maternă a făcut ca limba vorbită de românii din această zonă să fie considerată ca fiind transmisibilă doar oral. De asemenea, lipsa exersării alfabetului latin și a regulilor gramaticale specifice scrisului a dus la conservarea unei limbi vechi românești, arhaice și la o modalitate de scriere a limbii române stâlcite în comparație cu româna literară.

Deznaționalizarea românilor din zona Timocului a reprezentat o realitate peste care autoritățile sârbești au trecut cu foarte mare ușurință. Acest lucru se observă și în cadrul rezultatelor ultimului recensământ din 2022 în Serbia unde etnicii români se împart în 23.044 de români, adică 0,35% din populația țării și 21.013 de vlahi, adică 0,32% din populația țării. La recensământul precedent, cel din anul 2011, numărul românilor declarați a fost de 25.410, adică 1,32% din populația Voivodinei. În acest context, importanța promovării valorilor române și a susținerii în mod concret a etnicilor români din Serbia este fundamentală!

ROMANIA

Un rol decisiv în promovarea acestor valori și în susținerea comunităților românilor din Serbia îl are biserica ortodoxă română din zonă. Episcopia Daciei Felix reprezintă un simbol al unității și solidarității românilor din valea Timocului și a Voivodinei, o instituție care păstrează cele mai importante și strămoșești valori românești precum limba, tradiția, credința și cultura românească. Ținând cont de aceste aspecte, statul român este chemat să sprijine în mod necondiționat această instituție în îndeplinirea misiunii sale, care nu este doar una sacerdotală ci și de păstrare a elementelor de cultură și civilizației românească pe întreg teritoriul Serbiei.

Din punct de vedere istoric, în anul 1934, în urma unor discuții bilaterale între Serbia și România a fost încheiată o convenție prin care fiecare dintre bisericile celor două state să își poată înființa o episcopie, astfel se dorea o episcopie sârbească cu sediu la Timișoara și una românească cu sediu la Vârșeț. Aceste reglementări nu au mai fost puse în practică până în anul 1971, atunci când s-a ajuns la crearea unui vicariat, iar după anul 1990 a apărut o episcopie sârbească la Timișoara, iar din 1997, Sinodul Bisericii Ortodoxe Române a activat convenția din anul 1934 pentru înființarea unei Episcopii Ortodoxe Române la Vârșeț. În 2001 a fost hirotonit întru episcop Preasfințitul Daniil Partoșeanul ca episcop vicar al Episcopiei din Timișoara, având ca rol administrarea bisericească a credincioșilor români ortodocși din Serbia. Din 2007, Episcopia de Vârșeț pentru românii din Serbia își schimbă denumirea în Episcopia Daciei Felix și în 2009 trece sub directa purtare de grijă a Patriarhiei Române, având ca episcop pe Preasfințitul Ieronim.

Promovarea valorilor culturale, lingvistice și spirituale românești pe întreg teritoriul Serbiei reprezintă unul din principalele obiective pe care Episcopia Daciei Felix le-a îndeplinit cu succes în ultimii ani. Păstrători ai valorilor și identității românești, prin ierarhii, mănăstirile, bisericile și preoții săi, Episcopia Daciei Felix duce mai departe dezvoltarea armonioasă a comunităților românești din Serbia, a căror libertate religioasă le este garantată legislativ și trebuie să fie apărută. Susținerea printr-un suport financiar permanent și sigur a Episcopiei reprezintă o formă clară de susținere a comunităților românești, de protecția a drepturilor religioase a acestora precum și a libertății de exprimare a identității naționale. **Statul Român, așa cum susține prin acțiunile sale românii de pretutindeni, este chemat să susțină drepturile la identitate culturală și exprimare ale celor aproximativ 300.000 de români din Serbia.** În acest sens, prin prezenta propunere legislativă se dorește instituirea unui cadru legal, prin intermediul căruia statul român să poată

ROMANIA

aloca un suport financiar permanent și sigur Episcopiei Daciei Felix, pentru buna funcționare și împlinirea rostului său de prezență culturală și spirituală românească în cadrul eparhiei pe care o administrează.

Având în vedere cele mai sus menționate propunem alocarea echivalentului în lei a sumei de 1 milion de euro/anual ce va fi necesară reabilitărilor construcțiilor istorice, construirii noilor lăcașuri de cult, de acoperire a cheltuielilor de întreținere și funcționare a unităților cu venituri reduse și de achiziționare a unor obiecte de cult necesare desfășurării activităților religioase, dezvoltarea de proiecte și programe destinate activităților activităților sociale, filantropice, culturale, de învățământ teologic precum și celorlalte necesități pentru promovarea identității și credinței ortodoxe românești pe teritoriul Serbiei.

Având în vedere argumentele prezentate mai sus, înaintăm Parlamentului României, spre dezbateră și adoptare, prezenta propunere legislativă, în procedură de urgență.

Procedura de urgență este necesară pentru a putea pune în aplicare noua lege începând cu data de 1 ianuarie 2025.

Andrei Daniel Gheorghe

Deputat PNL

INIȚIATORI

Nr. crt.	NUME ȘI PRENUME	SEMNĂTURA
1.	Andrei Daniel GHEORGHE – Deputat PNL	
2.	Alexandru Iuliana MURARU – PNL	
3.	NĂCUTĂ SORIN – PNL	
4.	VALENTIN FAGARASIAN – PNL	
5.	Barcani Luminita – PNL	
6.	Bucurari Reingina Claudia PNL	
7.	Dumitru Florian Ecaterina PNL	
8.	Bogdan Gheorghe PNL	
9.	ANAGHEA Dumitru Văcărescu	
10.	Hărtănu Elena	
11.	Morșolac Jaro PNL	
12.	VARGA GLA TUPEZ	
13.		
14.		
15.		
16.		